

Advies aan Provinciale Staten

Tbv Statenvergadering d.d. 03-10-2016
Commissie Ruimte Wonen & Water
Datum commissievergadering 19-09-2016

Onderwerp: Voordracht Investeringskader Waddengebied
2016-2026

Uw contactpersoon

M.D. Veldhoen-de Groot

AD/STG

Doorkiesnummer 023-514 5342

veldhoenm@noord-holland.nl

28 september 2016

1|6

De commissie adviseert de voordracht Investeringskader Waddengebied 2016-2026 als bespreekstuk te agenderen voor de PS vergadering van 3 oktober 2016.

Voor de behandeling van dit punt in de commissie RWW: zie hieronder het uittreksel uit het conceptverslag van de vergadering van de commissie RWW van 19 september 2016:

6.a Water: Investeringskader Waddengebied 2016-2026

De commissie wordt gevraagd advies uit te brengen over de voordracht Investeringskader Waddengebied voor de PS-vergadering van 3 oktober 2016. Tijdens het werkbezoek zijn al diverse vragen gesteld. De voorzitter geeft mee dat als bij behandeling in PS wordt overwogen om moties en/of amendementen te komen, dit met de fracties van Groningen en Friesland moet worden afgestemd.

Mevrouw **Vermaas** (PvdD) is blij dat het Investeringskader er is. Een jaar geleden hebben PS al over het Waddenfonds gesproken, waarbij het erop leek dat PS überhaupt geen input meer kon leveren en dat de democratische controle in gevaar kwam. Gelukkig werd een maand later het Investeringskader in het leven geroepen waardoor PS inhoudelijk input kan leveren op wat er gebeurt met enorme budget. De PvdD was blij op pagina 5 te lezen dat de majeure investeringen in "ecologie en ecologie" nodig hebben, maar helaas staat verderop dat er geïnvesteerd gaat worden in visserij. Dit wordt gegreenwasht met termen als "visserij van werelderfgoedklasse" maar het blijft visserij en na 10 jaar onderzoek door Han Olf is gebleken dat het gehele ecosysteem in de Waddenzee ernstig is beschadigd en dat eigenlijk elke vorm van visserij moet stoppen om het gebied te laten herstellen. De PvdD-fractie mist dit besef. Het is goed dat er 10 mln. beschikbaar is voor het Viswadproject waarbij garnalenvergunningen worden uitgekocht, zodat de vissers financieel gecompenseerd worden en het wad zich kan herstellen. De coalitie Wadden Natuurlijk en de vissersbond zeggen echter dat die 10 mln. niet genoeg is. Mevrouw Vermaas is benieuwd hoe GS hierin staan en of zij bereid zijn dit budget te verhogen. Zij stelt voor om het geld dat nu geïnvesteerd wordt in de visserij over te hevelen naar het budget om vissers uit te kopen.

De heer **Leever** (ONH) wijst ook op de zinsnede "ecologie en ecologie". ONH wil graag weten hoe het staat met de tussentijdse rapportages van de inmiddels verwezenlijkte projecten van het Waddenfonds. Er is nog een bedrag van 270 mln. over. De heer Leever is benieuwd waar dat geld gestald is en waar de renterevenuen tot nu toe zijn.

De heer Leever heeft begrepen dat er een vergunning voor zoutwinning in de Waddenzee ligt. Hij vindt dit in verband met bodemdaling zorgelijk. Waarom is er geen compensatiefonds, net als dat van de NAM?

Mevrouw **Van Rooij** (PvdA) constateert dat het stuk veel nadruk legt op integrale aanpak en focus, zaken die de PvdA aanspreken. Tijdens de informatiebijeenkomst van 14 september in Leeuwarden heeft zij ervaren dat de sfeer over het stuk ook bij de stakeholders positief is. De stakeholders zijn actief betrokken in de dialoogfase. Gebleken is dat ze zich ook verantwoordelijk voelen. De transformatie naar shareholder

benadrukt een intentie. Hoe vertaalt zich die naar de praktijk? Hoe wordt ervoor gezorgd dat de stakeholders de komende jaren actief betrokken blijven? Is daar een structuur voor afgesproken? Wordt er gesproken over een betere samenwerking en hoe krijgt die handen en voeten?

De projecten komen tot stand met cofinanciering van overheden en private partners. Bestaat de mogelijkheid om bij sommige projecten de gebruikers mee te laten betalen en ze als cofinanciers te laten optreden, bijvoorbeeld bij een direct belang? Past dit in het streven een hogere bijdrage van derden te verwerven? Welke wegen ziet de gedeputeerde nog meer om een hogere bijdrage in de cofinanciering te verkrijgen?

In het stuk staan bij doelstellingen teksten als "verminderen van externe bedreigingen van de natuurlijke rijkdom". Mevrouw De Rooij vindt dat het de provincie past om zich nog eens tegen gas-, olie- en zoutwinning in de kustzone uit te spreken. Zijn GS daartoe bereid?

Voordat een project een project kan worden, is soms onderzoek noodzakelijk. Bestaat de mogelijkheid om een dergelijk onderzoek te financieren, ook als dat niet leidt tot een project? Kan dit toegevoegd worden aan de doelen? Past dit binnen de context leren door doen, experimenteren en pilotprojecten?

De heer **Leever** (ONH) vraagt of mevrouw Van Rooij met betrekking tot cofinanciering ook bedoelt dat er revolving funds ter sprake kunnen komen. Hij herkent deze vorm niet in de bestedingen.

Mevrouw **Van Rooij** (PvdA) denkt dat dit een mogelijkheid kan zijn, maar zij doelde vooral op de gebruikers die direct een belang hebben bij het project. Revolving funds kunnen een mooie toevoeging zijn.

Hoe worden kennis en voortgang geborgd bij projecten als er sprake is van tegenzittend economisch tij en partners voortijdig afhaken? Mevrouw Van Rooij leest dat bij eventuele consequenties als gevolg van adaptief programmeren de Staten zo nodig worden betrokken. Kan de gedeputeerde hier een voorbeeld van geven? Noord-Holland is de eerste provincie waar het stuk in PS wordt behandeld. Hoe wordt omgegaan met eventuele moties en amendementen? Tevens meent mevrouw Van Rooij dat het erg kort dag is voor eventuele veranderingen.

Mevrouw **De Groot** (SP) maakt zich zorgen over partijen die in het Waddengebied kleine projecten willen uitvoeren en die zich moeten aansluiten bij grote projecten. Wat gebeurt er met de kleine projecten die maar zitten te wachten op cofinanciering? Er is in het stuk sprake van "duurzame economische ontwikkelingen". Wat houden die precies in? Mevrouw De Groot meent dat de betekenis steeds een andere is of dat het een soort containerbegrip is geworden.

Mevrouw De Groot is het met mevrouw Van Rooij eens dat er gewaakt moet worden voor het winnen van gas, olie en zout en wil het allerliefst dat men daarmee in het Waddengebied ophoudt om het mooi te houden en niet te veel te hoeven compenseren. Bij compensatie wordt gebied dat als natuur is aangewezen vaak bestempeld als compensatienatuur, zodat er elders minder natuur in stand hoeft te worden gehouden. Zij wil graag weten wat de compenserende maatregelen zijn.

Het toerisme op Texel is erg toegenomen. Mevrouw De Groot wil niet te veel toeristen in het Waddengebied aantrekken.

Mevrouw De Groot heeft het idee dat het Waddengebied een vergaarbak is geworden voor allerlei soorten subsidies. Zij wil graag inzicht krijgen in het verloop van de geldstromen in het Waddengebied en de initiatieven van de andere twee landen die aan het Waddengebied grenzen. De gedeputeerde heeft mevrouw De Groot uitgenodigd om dit bij een kopje koffie te bespreken.

Mevrouw **Haagsma** (CDA) hoort graag van de gedeputeerde of de zin "balans tussen ecologie en ecologie" gewijzigd gaat worden, omdat het grote betekenis kan hebben als dit niet gebeurt.

Het stuk is een goede aanzet en een verbetering ten opzichte van de afgelopen jaren. De verdeling van de majeure projecten geeft duidelijkheid. De stakeholders zijn grotendeels tevreden over het resultaat. Eén stakeholder uit zijn zorgen over Innovatie dijkconcepten brakke en zachte overgang van zoet naar zout. Wil de gedeputeerde daarop reageren?

Voor de majeure projecten heeft men een procentuele verdeling toegepast. Op welke wijze is deze tot stand gekomen? De CDA-fractie vraagt zich af of er ideeën zijn om de cofinanciering en de multiplier te vergroten en dit te realiseren. Wat zijn de gronden geweest voor de toekenning van 50 mln. en hoe is de besluitvorming verlopen? Op welke wijze worden PS van de verschillende provincies betrokken bij de opstelling van het uitvoeringsprogramma en wanneer mogen zij dit verwachten?

De heer **Bakker** (D66) kan zich zeer goed vinden in het Investeringskader en de daarin genoemde opgaven. D66 is van mening dat het kader meer richtinggevend is dan kaderstellend en is benieuwd naar het uitvoeringsprogramma. Een aandachtspunt is de landbouw, waar ook in een brief van LTO op wordt gewezen. Er is ruim aandacht voor zilte teelt in het stuk en dat is positief, maar er moet worden opgepast dat de

landbouw sterkt blijft zodat de zilte teelt uiteindelijk kan worden ingevoerd. D66 wil daarom evenredige aandacht voor zoet water en projecten als Spaarwater.

Een tweede aandachtspunt is het streven naar cofinanciering. De heer Bakker vindt het positief dat gestreefd wordt naar een grotere bijdrage van derden en een multiplier van 2, maar vraagt zich af waarom dit een streven is en niet als doel wordt vastgelegd.

Mevrouw **Rommel** (VVD) is blij met het Investeringskader, ook met de verdeling over de majeure projecten en de fiftyfifty-verdeling over ecologie en economie. De VVD spreekt graag over "econologie" en "econologisch". Hoe wordt de verdeling over de verschillende provincies gewaarborgd? In het stuk staat dat als een planproject klaar is dit als eerste in gang gezet wordt, maar hoe wordt dit over de provincies verdeeld? De VVD is het eens met de opmerkingen over meer zoet water in de landbouw. Met betrekking tot het zilte water is men nu bezig met heel kleine projecten, maar het is de vraag of men het uiteindelijk gaat halen. Mevrouw Rommel vraagt tot slot hoe de stakeholders en de initiatiefnemers blijvend bij de projecten worden betrokken.

Mevrouw **De Meij** (50PLUS) sluit aan bij de opmerking van de SP over kleine projecten en initiatieven. 50PLUS is tevreden met het Investeringskader en het feit dat initiatiefnemers worden ondersteund. Mevrouw De Meij hoort graag wat de gedeputeerde zegt over de zoutwinning en de financiële consequenties als dit niet gebeurt. Tot slot wil zij meegeven de uitvoeringskosten zo laag mogelijk te houden.

De heer **Klein** (CU-SGP) is tevreden met de focus van het Investeringskader. Er staat in dat de eerste ontwikkelingsrichting het realiseren van een rijke Waddenzee betreft. Daarnaast gaat het om het versnellen en waar nodig op gang brengen van een transitie naar een meer duurzame industrie, havens, visserij en landbouw in het Waddengebied. Hij kan zich in deze uitgangspunten goed vinden. Hij leest ook dat uitgangspunt is dat economisch medegebruik niet leidt tot achteruitgang van milieu- en waterkwaliteit en geen nieuwe beperkingen mag opleveren voor ecologische functieervulling. De CU-SGP is daar blij mee omdat zij sterk hecht aan het Waddengebied als uniek natuurgebied. De steunfractieleiden zijn bij de bijeenkomst in Leeuwarden geweest en waren enthousiast over de betrokkenheid van de verschillende stakeholders en de sfeer van samenwerking en het in het oog houden van de verschillende belangen. De heer Klein hoopt dat dit ook in de praktijk zo vorm gaat krijgen. De heer Klein sluit aan bij de oproep van de PvdA om een uitspraak van GS over het niet willen winnen van kolen, gas en zout. Tot slot vraagt hij of de gedeputeerde kan aangeven waarom het project Visie Vitale Kust Eems-Dollard zo urgent is en waarom daarvoor 23 mln. gereserveerd wordt.

De heer **Kaptheijns** (PVV) zegt dat op bladzijde 12 van het stuk wordt gesproken over onbeviste deelgebieden Waddenzee en vraagt wat dit betekent voor de visserij. Bladzijde 13 en 14 gaan over kwelderontwikkeling en hij wil graag weten wat de gevolgen hiervan zijn voor niet-zilte landbouw. Bladzijde 16 gaat over het realiseren van ecologische verbindingen tussen Waddenzee en het achterland. Hierover wil hij graag wat meer duidelijkheid. Kan "omvorming tot innovatieve energiedijk" verder geconcretiseerd worden? Betekent "koplooptrol duurzame innovatie op energiegebied" een focus op windenergie? Zo ja, hoe verhoudt dit zich met de natuurstatus?

De heer **Kramer** (GroenLinks) vindt het Investeringskader evenwichtig en in dienst staan van de kerndoelen. Alle projecten dienen eraan te voldoen en dat stemt GroenLinks zeer tevreden. Is het kader echter voldoende kader? De vraag wat met het uitvoeringsplan gedaan wordt, is daarom erg relevant. De heer Kramer denkt dat de gedeputeerde gaat zeggen dat PS dit voorgeschoteld krijgt, maar de vraag is of GS bindende uitspraken moeten doen. Een Statenlid uit Leeuwarden heeft hiernaar tijdens de bijeenkomst gevraagd en kreeg als antwoord dat het de bedoeling is de Staten het uitvoeringsplan vaststellen. De heer Kramer leest nu wat anders en wil hier graag helderheid over.

Een tweede punt betreft de vermarkting van het Waddengebied. De heer Kramer kan zich daarin vinden als het primaire doel is dat er meer mensen genieten van natuur en landschap, maar "vermarkten" roept het beeld op van een autonoom proces. Hij sluit zich aan bij degenen die erop wijzen dat de recreatie- en toeristenindustrie van meet af aan met de doelstellingen in het oog gehouden moeten worden en dat rekening gehouden moet worden met de eigenheid van de gebieden en steden en dorpen. Voor men het weet, loopt zoiets uit de hand, bijvoorbeeld via accommodaties en festivals. De heer Kramer hoopt dat PS in dit proces richtinggevend betrokken worden.

De heer **Loggen** (ged.) is blij met de brede belangstelling en betrokkenheid van de Staten bij de Wadden. Het Waddenfonds is enkele jaren geleden gevormd en er is 800 mln. beschikbaar gemaakt. Het bedrag is niet in één keer gestort, maar het Rijk maakt jaarlijks tot 2027 28 mln. over in tranches. De projectvoorstellen

passen binnen die 28 mln. Omdat bleek dat de 28 mln. over allerlei projecten onsamenhangend werd verbruikt, is er nu sprake van een Investeringskader. Er is behoefte om meerjarig te kunnen kijken naar het Waddenfonds. Dit vraagt om begrotingsdiscipline en een -planning, maar er is niet ergens 270 mln. geparkeerd waarover men rente trekt.

Tussen de kleine projecten zaten waardevolle parels die niet verloren moeten gaan. Daarom is gekozen voor een verdeling van een derde en twee derde: twee derde van het geld wordt gestopt in het Investeringskader waardoor grote projecten meerjarig gefinancierd kunnen worden en een derde wordt verdeeld conform de oude systematiek waardoor de kleine partijen de mogelijkheid hebben om via de traditionele manier hun aanvraag te doen.

De gedeputeerde licht toe dat de systematiek voor het toekennen van een aanvraag niet is veranderd: men gaat naar het Waddenfonds met de vraag of een project subsidiabel is en als dit het geval is, wordt een aanvraag ingesteld. De Kwaliteitscommissie toetst of de ingediende projecten passen binnen de doelstelling van het Waddenfonds en geeft daarover een advies.

De gedeputeerde antwoordt op de vraag van de PvdD over de visserij en de 10 mln. dat het Waddenfonds in het verleden al een bijdrage van 10 mln. voor de garnalenvisserij heeft geleverd. Hij is van mening dat het Rijk aan zet is als men meer wil. Als de visserij verboden zou worden, moet men ervoor zorgen dat de vissers geen economische schade lijden. Met het gebiedseigen vissen wordt bedoeld dat in dit werelderfgoedgebied geen mechanische kokkelvisserij toegepast moet worden, maar gebiedseigen visserij; handmatig vissen zoals het altijd gedaan is.

Mevrouw **Vermaas** (PvdD) vraagt of dat het geld dat nu wordt geïnvesteerd in "een visserij van werelderfgoedklasse" niet naar schadelijke vormen van visserij gaat en wat de gedeputeerde verstaat onder deze vorm van visserij.

De heer **Loggen** (ged.) antwoordt dat hieraan in het uitvoeringskader een precieze invulling wordt gegeven. Er liggen nog geen kant-en-klare plannen. Hij verstaat onder "visserij van werelderfgoedklasse" wat hij in zijn betoog zei. Ook de Kwaliteitscommissie toetst of iets past. Als voorbeeld geeft hij dat er is gesproken over het weren van mechanische kokkelvisserij en het overgaan op handvisserij. Als er andere systematieken zijn die passen binnen de ecologische en economische doelstelling en die geen schade doen aan het gebied, kunnen initiatiefnemers daarvoor een aanvraag indienen.

Mevrouw **Vermaas** (PvdD) stelt voor om in de tekst op te nemen welke vormen van visserij men wel en niet toelaatbaar vindt om de kwaliteit van de Waddenzee te verbeteren. De PvdD kan op deze manier niet voor het document stemmen.

De heer **Loggen** (ged.) vindt dit geen goed idee, omdat er een viswadconvenant is afgesloten waarin afgesproken is wat wel en niet kan. Als de PvdD tegen is, vindt hij dit jammer, omdat het nu voor het eerst mogelijk is dat grote projecten in samenhang uitgevoerd kunnen worden. De milieubeweging is enthousiast.

Mevrouw **Vermaas** (PvdD) merkt op dat de coalitie Wadden Natuurlijk op dit punt niet enthousiast is en vindt dat er meer geld moet gaan naar de uitkoop van de garnalenvisserij.

De heer **Loggen** (ged.) vindt het jammer dat de coalitie Wadden Natuurlijk daarmee zegt dat zij maling heeft aan het hoofdpoging die meegegeven is door de Tweede Kamer: 50 % duurzame economische ontwikkeling en 50 % ecologische ontwikkeling. De coalitie wil dit blijkbaar met elkaar verbinden zodat elke economische ontwikkeling alleen ten dienste van de ecologie kan staan.

Mevrouw **Vermaas** (PvdD) meent dat de visserij inderdaad niet te rijmen is met het uitgangspunt dat de ecologie niet mag lijden onder de economie. Dat is het essentiële probleem.

De heer **Loggen** (ged.) merkt op dat er in andere volksvertegenwoordigingen afspraken en wetgeving zijn gemaakt. Als de provincie het daar niet mee eens is, komt dat niet erg overtuigend over. Hij vindt dat de provincie respect moet hebben voor wat andere volksvertegenwoordigende organen hierover zeggen. Dit geldt ook voor de zoutwinning, de mijnbouw in de Waddenzee. De 800 mln. die worden verdeeld, zijn beschikbaar gekomen dankzij mijnbouwactiviteiten in het gebied. Als de Staten geen mijnbouw willen, vindt de gedeputeerde dat lastig. Hij doet geen uitspraak over wat GS ervan vinden. Hij verwijst de partijen door naar de partijen in de Tweede Kamer die daarover gaan.

Mevrouw **Vermaas** (PvdD) vindt het ontoelaatbaar dat de gedeputeerde eigenlijk zegt dat dankzij de fantastische mijnbouwactiviteiten het Waddenfonds in het leven is geroepen en dat men daar blij om moet

zijn. Zo zit het niet; er werd naar gas geboord, daardoor werd de natuur ontoelaatbare schade toegebracht en heeft het kabinet het Waddenfonds in het leven geroepen waarop de VVD heeft bedongen dat er 50 % in de economie wordt gestopt.

De heer **Loggen** (ged.) vindt dat hij helemaal niet zegt dat men er blij mee moet zijn, maar vindt het een vreemde gewaarwording dat, nu het geld beschikbaar is gesteld en er afspraken over een bestedingskader zijn, naar een standpunt wordt gevraagd. De gedeputeerde wil geen standpunt innemen omdat hij het vreemd vindt om te zeggen dat de middelen uit het Waddenfonds onrechtmatig verkregen zijn. Als de Staten dat vinden, moeten ze een motie indienen en, als ze dapper zijn, naar hun vertegenwoordigers in de Tweede Kamer gaan. Hij vindt het hypocriet om een Investeringskader vast te stellen dat voortkomt uit de mijnactiviteiten en vervolgens te zeggen dat het ongepast geld is.

De gedeputeerde vervolgt dat er een tussentijdse rapportage wordt gemaakt over de bestedingen in het verleden. Hij zal nakijken hoever het met de rapportage en het onderzoek van de Algemene Rekenkamer is en de Staten hierover berichten.

Hoe blijven de stakeholders betrokken? Het Waddenfonds levert zelf geen projecten aan, dus dit zullen de partijen in het veld moeten doen. De systematiek voor het doen van aanvragen is zoals gezegd ongewijzigd. Het communicatiemiddel met de stakeholders is de website. Daarnaast houdt het Dagelijks Bestuur een spreekuur waarop partijen met vragen kunnen komen.

Mevrouw **Van Rooij** (PvdA) kan zich voorstellen dat een project breder is en dat er meer partijen bij worden betrokken. Zijn de stakeholders dan verantwoordelijk voor het trekken van het project?

De heer **Loggen** (ged.) antwoordt dat in eerste instantie iedereen die met een project komt zelf verantwoordelijk voor de realisatie daarvan is. Wel wordt bekeken op welke manier de aanvraag geoptimaliseerd kan worden. Als er twee vergelijkbare initiatieven lopen die verbonden kunnen worden, vindt hij het een morele plicht om dat te doen en zal hij daar zeker op wijzen.

Wat betreft de betaling door gebruikers staat het Waddenfonds voor een maximale bijdrage aan de lat, mits er cofinanciering plaatsvindt. Een initiatief wordt dus niet voor 100% vanuit het Waddenfonds gefinancierd.

Als er slimme systematieken met een verdienvermogen zijn om te financieren, kan met het DB besproken worden of dit op een innovatieve manier benaderd kan worden. De heer Loggen wil afwachten wanneer dit zich voordoet en het niet al op voorhand uitwerken omdat dit voorstellen zal uitlokken.

Als partners afhaken, zal bekeken worden op welke gronden de subsidiebeschikking is afgegeven. Als er niets gerealiseerd wordt, rechtvaardigt dat ook geen bijdrage en wordt de subsidie teruggevorderd.

"Adaptief programmeren" is een nieuwe term. Er wordt mee bedoeld dat als projecten buiten het kader gaan, de gedeputeerde naar PS komt, die het budgetrecht hebben. Hij vindt wel dat er soepel mee omgegaan moet worden.

Een voorbeeld van een duurzame economische ontwikkeling is het plan om in de haven van Den Helder de zeearmen iets te verleggen. De slibstroom die nu de haven ingezogen wordt, gaat zich dan om de haven heen bewegen. Dit scheelt baggeractiviteiten in de haven zelf, dus uitstoot e.d. Ook komt er meer voedingrijk slib in het wad zelf. Er moet onderzoek naar gedaan worden, maar als dat positief is, wordt aan de ene kant ruimte geboden in de haven en hoeft er aan de andere kant minder gebaggerd te worden en dient men een aantal milieudoelen. Er is geen uitgewerkt lijstje van dergelijke ontwikkelingen.

De tekst "ecologie en ecologie" wordt aangepast.

Het is terecht dat LTO zijn zorg uitspreekt over het binnendijks halen van zout water. Anderzijds is bekend dat er een opgave in de Noordkop is voor het verzilten van het land, een problematiek die voortkomt uit de inpoldering van de polder. Ook zijn er goede resultaten van proeven als Spaarwater. De gedeputeerde deelt de zorgen.

Mevrouw **Haagsma** (CDA) begrijpt de opgave, maar vindt het "delen van de zorgen" iets te algemeen. Zij vraagt om een concretere reactie. Hoe gaat de gedeputeerde op de brief van LTO reageren? Kan bekeken worden hoe het beter gedragen kan worden en of er andere innovatieve projecten zijn?

De heer **Loggen** (ged.) meent dat het DB op de brief moet reageren en met een bestuursstandpunt moet komen. De hoofdconclusie in de brief gaat over de zorg over zout water binnendijks halen. De gedeputeerde vindt ook dat men daar buitengewoon voorzichtig mee moet zijn. Anderzijds zijn er diverse initiatieven en goede resultaten met zilte teelt waaraan een bijdrage geleverd kan worden.

Urgente projecten zijn projecten die al getoetst zijn en in aanmerking komen, maar waar een deadline, een tijdsdruk, op zit wat betreft cofinanciering en aanbesteding. Daarom heeft het DB gezegd dat deze projecten, waarbij het opgeteld om 50 mln. gaat, als urgent project in het Investeringskader meegenomen worden. Het

zou zonde zijn als men de boot mist, terwijl het geld er ligt en alleen de aanvraag formeel nog niet afgerond is.

Het streven is om de uitvoeringskosten op 5 % te houden. De uitvoeringskosten zijn al laag en het DB wil dat zo houden. Ze kunnen fluctueren als er veel aanvragen komen waarbij capaciteit van het Waddenfonds gevraagd wordt om deze te ondersteunen. Het gaat dan om tiende van procenten, dus kleine bedragen. Het project Eems-Dollard is een aanbesteding van RWS.

De energiedijk, de Afsluitdijk, is een project waarbij een bijdrage van het Waddenfonds wordt geleverd omdat op onderdelen zaken subsidiabel zijn, zoals de vismigratierivier en Tocardo waarbij duurzame energie uit getijden- en spuistroom wordt opgewekt en voor werkgelegenheid zorgt. Dit past goed binnen de doelstellingen van het Waddenfonds en de provincie. Verder is de Afsluitdijk van het Rijk. De gedeputeerde heeft geen plan gezien waarbij er windmolens op de Afsluitdijk komen te staan. Als dat het geval zal zijn, zullen het Rijk en de Staten daarover een opvatting formuleren.

De systematiek van het uitvoeringskader is in de provincie niet anders dan bij andere onderwerpen. De Staten stellen de kaders en GS gaan met de uitvoering aan de slag.

Mevrouw **Haagsma** (CDA) merkt op dat GS soms ook met een uitvoeringsagenda komen. Zij stelt voor dat de gedeputeerde met PS meedenkt over de manier waarop zij een vinger aan de pols kunnen houden.

De heer **Loggen** (ged.) vindt dat de huidige systematiek aangehouden moet worden. Het gaat om een majeure opgave, dus PS moeten kennisnemen van het uitvoeringsprogramma en kunnen daarop reageren. Als Friesland en Groningen het uitvoeringsprogramma op de traditionele wijze behandelen, is het gek als Noord-Holland daarop een uitzondering maakt. Dat brengt de Staten in een ongelijke positie. De gedeputeerde gaat met zijn collega's in overleg en zal zich aansluiten bij de meerderheid.

Mevrouw **Vermaas** (PvdD) merkt op dat in de Gemeenschappelijke Regeling staat dat het uitvoeringsprogramma door PS moet worden vastgesteld.

De heer **Loggen** (ged.) laat dit uitzoeken en zal daarnaast informatie geven over hetgeen de andere Staten willen. Hij denkt dat de Gemeenschappelijke Regeling betrekking heeft op een deel van het Waddenfonds en niet op het Investeringskader.

De **voorzitter** neemt aan dat het stuk niet als hamerstuk in PS behandeld wordt, ook al omdat twee andere provincies er ook wat over moeten zeggen. Tekstuele veranderingen zullen door de fracties met de fracties van de eigen partij in de andere provincies moeten worden besproken. Het onderwerp komt terug in de volgende Statenvergadering.